

Funkčně propojené stavby by měly být v restituci vydány církvím jako celek

23.11.2023 - | Ústavní soud ČR

II. senát Ústavního soudu (soudce zpravodaj David Uhlíř) zrušil usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2022 č. j. 28 Cdo 1320/2022-220, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 2. 2022 č. j. 4 Co 250/2020-192 a rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 8. 2020 č. j. 11 C 54/2016-170. Soudy rozhodnutími porušily právo stěžovatelky na soudní ochranu a na spravedlivý proces, zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovatelka (církevní subjekt) se žalobou domáhala nahrazení rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, jímž byl zamítnut její nárok na vydání blíže specifikovaného pozemku. Soud prvního stupně svým prvním rozsudkem žalobě vyhověl, když dospěl k závěru, že předmětná stavba, jejíž existenci na části pozemku tvrdila vedlejší účastnice, nebyla vybudována v souladu se stavební dokumentací a nemá charakter stavby, která by mohla představovat výluky podle § 8 odst. 1 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně, pokud jde o vydání předmětného pozemku, potvrdil. Konstatoval, že nelze učinit jednoznačný závěr o tom, že se jedná z hlediska občanskoprávního o samostatnou stavbu, která je se zemí spojena pevným základem. Odvolací soud však nepovažoval za správný závěr soudu prvního stupně, že v řízení nebylo prokázáno, že předmětná stavba byla vybudována v souladu se stavebním zákonem. Nejvyšší soud svým rozsudkem výše uvedená rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, který následně žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že tvrzení o existenci staveb na pozemku ještě před jeho odnětím církvi bylo uplatněno opožděně, v rozporu se zásadou koncentrace řízení. Odvolací soud pak tento rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud dovolání stěžovatelky odmítl.

Stěžovatelka v rozhodnutích obecných soudů spatřuje zásah do svých ústavně zaručených základních práv a svobod, a to práva na soudní ochranu, na spravedlivý proces a na legitimní očekávání zmnožení svého majetku.

Právní věty:

Ustanovení § 7 odst. 1 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi stanoví, že oprávněné osobě se vydá věc, jež s nemovitou věcí ve vlastnictví oprávněné osoby funkčně souvisela nebo souvisí. Účelem citovaného ustanovení je umožnit církvím a náboženským společnostem restituci i takového nemovitého majetku, u kterého lze důvodně předpokládat, že bez něho by nemohl být majetek, který již vlastní, náležitě využíván, případně takového majetku, který by nemohla dotčená povinná osoba řádně užívat a který tedy lépe poslouží oprávněné osobě.

Jestliže by nevydání pozemku v restituci kvůli sporné stavbě na tomto pozemku vedlo k tomu, že bude rozbito funkční propojení s ostatními nemovitostmi ve vlastnictví oprávněné osoby, neboť dotčený pozemek tvoří součást funkčně provázaného souboru nemovitostí, pak jde o neústavní závěr obecných soudů.

<https://www.usoud.cz/aktualne/funkcne-propojene-stavby-by-mely-byt-v-restituci-vydany-cirkvim-jako-celek>